

Aangehouden jeugdige daders nader beschreven

Politie- en Haltcijfers (eerste helft) 1995 en (eerste helft) 1996

Amsterdam, maart 1998

Agnes van Burik
Essy van Dijk

van dijk, van soomeren en partners

Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
KvK Amsterdam nummer 33176766
Bezoek: Van Diemenstraat 410 - 412, Amsterdam
Post: Van Diemenstraat 374, 1013 CR Amsterdam
Telefoon: 020 625 75 37 Facsimile: 020 627 47 59

Aangehouden jeugdige daders nader beschreven

Politie- en Haltcijfers (eerste helft) 1995 en (eerste helft) 1996

Amsterdam, maart 1998

Agnes van Burik
Essy van Dijk

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Politiecijfers eerste helft 1995: stad Amsterdam	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Politiecijfers gehele stad 1995	5
3	Politiecijfers eerste helft 1995: Harde kern, licht criminelen en first offenders	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Harde kern, licht criminelen en first offenders	10
4	Vergelijking politiecijfers eerste helft 1995 en 1996	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Veranderingen in kenmerken aangehouden verdachten	13
5	Halt-cijfers eerste helft 1995 en 1996	16
6	12-minners	18
7	Conclusies	19
7.1	Algemene conclusies	19
7.2	Kenmerken van dadertypen	19
Bijlage 1	Jeugdcriminaliteit per stadsdeelcluster: eerste helft 1996	22
1.1	Inleiding	22
1.2	Politiecijfers eerste helft 1996 per stadsdeelcluster	23
Bijlage 2	Berekening wegingsfactoren	26

1 Inleiding

Het Jeugd en Veiligheidsbeleid van de gemeente Amsterdam is uitgewerkt in het programma 'Binden of Boeien'. Met dit programma moet de jeugdcriminaliteit in Amsterdam bestreden worden.

Het programma 'Binden of Boeien' wordt gefinancierd door de rijksoverheid (in het kader van het Convenant Grote Stedenbeleid). De rijksoverheid heeft een drietal kwantitatieve convenantsdoelen geformuleerd die in de convenantsperiode (1996 tot en met 1998) gerealiseerd moeten worden.

- 1 Het aantal jongeren dat met de politie in aanraking komt daalt met 30% per 10.000 jongeren.
- 2 Het aantal taakstraffen en Halt-afdoeningen neemt jaarlijks met 10% toe.
- 3 Vanaf 1997 komen heenzendingen van (jonge) verdachten waartegen voorlopige hechtenis is bevolen nog slechts bij tijdelijke pieken voor.

In deze (beknopte) rapportage zijn politiecijfers opgenomen over aantallen aangehouden jongeren. Het betreft de resultaten van de nulmeting van 1995 en de meting van 1996 (voorzover de cijfers afwijken van het beeld van 1995)¹. Deze metingen die jaarlijks herhaald worden, hebben steeds betrekking op een half kalenderjaar: de eerste 6 maanden van elk jaar. Deze en nog volgende cijfers zouden op termijn een bijdrage moeten leveren aan het beantwoorden van de vraag of het eerste convenantsdoel is gerealiseerd. Echter de gebruikte cijfers hebben opnieuw duidelijk gemaakt dat politiecijfers hiaten vertonen. Dit maakt het lastig om de vraag naar het realiseren van het convenantsdoel volledig en betrouwbaar te beantwoorden. Desondanks bevat deze rapportage een indicatie van de nul-situatie 1995 en de vergelijking met 1996. De rapportage is dan ook bedoeld als verantwoording naar het rijk.

De rapportage is ook bedoeld voor Amsterdam zelf. De jeugd en veiligheidsmetingen vormen onderdeel van een breder evaluatie- en onderzoeksprogramma ter verbetering van de informatie over jeugdproblematiek.

In het Beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid Jaarplan 1998 van de gemeente Amsterdam wordt geconstateerd dat er onvoldoende informatie beschikbaar is over de mate waarin Amsterdamse jongeren delicten plegen. Met deze rapportage wordt de informatiepositie enerzijds verbeterd, anderzijds worden nieuwe vragen opgeworpen. De verdachteninformatie die in het onderhavige rapport is beschreven is afkomstig uit het HKS-registratiesysteem van de politie Amsterdam Amstelland. Ongeveer tegelijkertijd met het beschikbaar komen van dit rapport zijn ook cijfers van aanhoudingen bekend geworden die afkomstig zijn van het bedrijfsproces-informatiesysteem van de politie Amsterdam Amstelland, het zogenaamde PSS400 registratiesysteem².

Vergelijking van aantallen verdachten uit beide registratiebronnen levert geen eenduidig beeld op.

- HKS registratie: gedurende de eerste helft van 1995 werd tegen 512 Amsterdams minderjarige jongeren een of meer keer proces verbaal opgemaakt dat al dan niet werd doorgestuurd naar het OM; het betrof delicten die in Amsterdam werden gepleegd.
- PSS400 registratie: in heel 1995 vonden in de politieregio Amsterdam Amstelland in totaal 4.389 aanhoudingen van minderjarigen plaats.

Noot 1 Van beide metingen is ook een uitgebreide rapportage verschenen.

Noot 2 Arrestantencijfers jeugd 1995 en 1996, Politie Amsterdam Amstelland, december 1997.

Er zijn diverse factoren aan te geven die bijdragen aan de verklaring van het geconstateerde verschil in aantallen. Het verschil is echter dermate groot dat de vraag naar de betrouwbaarheid van de registratiesystemen ook aan de orde is. In het kader van de verbetering van de informatie over de jeugd is het daarom van belang om nader onderzoek uit te voeren naar beperkingen en mogelijkheden van beide registratiesystemen opdat resultaten van de beide registratiesystemen met elkaar in verband gebracht kunnen worden en eventuele aanbevelingen kunnen worden gedaan ter verbetering van de huidige registraties.

Los van de kwaliteit van de beschikbare politiecijfers, dient ook de vraag gesteld worden of toetsing van het eerste convenantsdoel op basis van politiecijfers wel verantwoord is. Cijfers afkomstig uit politieregistraties geven namelijk geen volledig beeld van de jeugdcriminaliteit. Jongeren die delicten plegen maar niet gepakt worden blijven immers buiten beeld. Een tweede en belangrijkere beperking is gelegen in het feit dat de inzet van de politie dit soort cijfers beïnvloedt. Wanneer de politie haar inspanningen gericht op de jeugdcriminaliteit opvoert, hetgeen verwacht kan worden in het kader van 'Binden of Boeien', dan zal het aantal jongeren dat aangehouden wordt in eerste instantie eerder toenemen dan afnemen. Het is dus zeer de vraag of het succes van het Jeugd en Veiligheidsbeleid afgemeten kan worden aan het al dan niet realiseren van het eerste convenantsdoel.

Leeswijzer

- In de inleiding van hoofdstuk 2 wordt aangegeven op welke groep aangehouden jongeren de verzamelde HKS-cijfers betrekking hebben. In dit hoofdstuk wordt verder een beschrijving gegeven van aantallen en kenmerken van de totale groep jongeren uit de HKS-registratie van de eerste helft van 1995. De beschrijving heeft dus betrekking op de gehele stad Amsterdam (de nulmeting).
- In hoofdstuk 3 wordt het HKS-cijfermateriaal van de eerste helft van 1995 uitgesplitst naar specifieke groepen: harde kern, licht criminelen en first offenders. Van elk van deze subgroepen worden aantallen en kenmerken beschreven.
- In hoofdstuk 4 wordt een vergelijking gemaakt tussen de HKS-cijfers van de eerste helft van 1995 en de HKS-cijfers van de eerste helft van 1996. De cijfers van 1996 worden alleen gepresenteerd voorzover ze afwijken van het beeld van 1995.
- In de hoofdstukken 5 en 6 worden cijfers gepresenteerd uit andere bronnen dan de HKS-registratie. Hoofdstuk 5 bevat cijfers over aantallen en kenmerken van jongeren die naar Halt zijn doorverwezen. De cijfers zijn afkomstig uit de Halt registratie en hebben betrekking op de eerste helft van 1995 en de eerste helft van 1996. In hoofdstuk 6 worden enkele summier gegevens gepresenteerd over de groep 12-minners. Deze cijfers zijn afkomstig uit de rapportage 'Arrestantencijfers jeugd 1995 en 1996'; ze zijn dus afkomstig uit de PSS400 registratie en hebben betrekking op 1995 en 1996.
- In een slothoofdstuk worden conclusies getrokken en kenmerken van dadertypen beschreven. Dit laatste is gebeurd op basis van herordening van het cijfermateriaal.

In een bijlage worden cijfers op stadsdeelniveau gepresenteerd (bijlage 1). Deze cijfers hebben betrekking op de eerste helft van 1996. Vanaf 1997 is namelijk gestart met het uitvoeren van projecten van 'Binden of Boeien' op stadsdeelniveau; 1996 vormde daarom de nulsituatie voor de stadsdelen. In bijlage 2 wordt een verantwoording gegeven van de weging die op de HKS-cijfers is uitgevoerd teneinde betere uitspraken te kunnen doen over aantallen en kenmerken per etnische groep jongeren.

2 Politiecijfers eerste helft 1995: stad Amsterdam

2.1 Inleiding

De cijfers in dit hoofdstuk hebben betrekking op de volgende groep jongeren.

Alle jongeren van 12 tot 25 jaar die in Amsterdam wonen:

- waartegen in de eerste helft van 1995;
- voor delicten gepleegd in Amsterdam;
- een proces-verbaal is gemaakt dat al dan niet is doorgestuurd naar justitie;
- waarvan de zaak niet is geseponneerd door het OM wegens gebrek aan bewijs, zaak niet ontvankelijk of burgerrechter niet bevoegd.

Met deze cijfers worden niet alle jongeren (van 12 tot 25 jaar) beschreven die in de gestelde periode door de politie werden aangehouden. De politie kan namelijk ook een zogenaamd 'summier rapport' opmaken in plaats van een proces-verbaal. Vaak gaat het dan om jongere daders en lichte vergrijpen. Ook de jongeren met een Halt-afdoening blijven buiten beschouwing. Over deze groep wordt gerapporteerd in hoofdstuk 5.

In deze rapportage wordt, om het leesgemak te vergroten, gesproken over gepleegde delicten en over daders. Formeel gezien is dit echter niet juist. Het gaat namelijk om jongeren die *verdacht* worden van het plegen van een delict. Of ze dit feit ook inderdaad gepleegd hebben moet nog worden vastgesteld.

2.2 Politiecijfers gehele stad eerste helft 1995

Persoonskenmerken

In de eerste helft van 1995 heeft de politie tegen 1.614 jongeren uit Amsterdam een of meer processen-verbaal opgemaakt. Dat is 1,5% van de totale jeugdige bevolking van Amsterdam.

Tabel 2.1 Aantal jongeren als percentage van de bevolking Amsterdam

	verdachten		bevolking		proportie van de bevolking	
	abs.	%	abs.	%		
12-14 jaar	112	7	18.986		0,6	
15-17 jaar	400	25	18.157		2,2	
18-20 jaar	485	30	22.252		2,2	
21-24 jaar	617	38	51.051		1,2	
totaal	1.614	100	110.446		1,5	

De tabel laat zien dat leeftijdsgroep tussen 15 en 20 jaar naar verhouding (proportie van de bevolking) de meeste delicten lijkt te plegen. We weten echter niet hoe groot de jongste leeftijdsgroep zou worden als het mogelijk

zou zijn om de verdachten met summier rapport mee te tellen. Een summier rapport wordt namelijk vaker bij jonge verdachten opgemaakt.

Bij jeugdcriminaliteit gaat het (nog steeds) voornamelijk om jongens: 87% van alle jeugdige verdachten is van het mannelijk geslacht; meisjes zijn met 13% sterk in de minderheid. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen.

De vraag welk percentage van de jeugdbevolking zich schuldig lijkt te maken aan jeugdcriminaliteit moeten dus eigenlijk voor jongens en meisjes afzonderlijk beantwoord worden.

Tabel 2.2 Aantal jongens en aantal meisjes als percentage van de bevolking van Amsterdam

	Verdachte jongens			Verdachte meisjes		
	abs.	%	proportie v.d. bevolking	abs.	%	proportie v.d. bevolking
12 - 14 jaar	98	7	1,0	14	6	0,1
15 - 17 jaar	351	25	3,9	49	22	0,5
18 - 20 jaar	427	31	4,0	58	27	0,5
21 - 24 jaar	520	37	2,2	97	45	0,3
Totaal	1396	100	2,6	218	100	0,4

Het blijkt dat 1 op de 25 Amsterdamse jongens in de leeftijd van 15 -20 jaar in een half jaar tijd een proces-verbaal kreeg opgelegd door de politie Amsterdam-Amstelland voor een of meer in Amsterdam gepleegde delicten. In de overige leeftijdsgroepen van jongens en meisjes ligt dit percentage een stuk lager.

Het HKS-gegevensbestand van de politie heeft alleen gegevens over de nationaliteit en het geboorteland van de jongere zelf en niet van de ouders. Een deel van de tweede generatie allochtone jongeren blijft dus buiten beeld. Dit geldt bij voorbeeld voor de Surinaamse jongeren die in Nederland zijn geboren en de Nederlandse nationaliteit hebben (met ouders die in Suriname zijn geboren).

Deze enge definitie van etniciteit omvat 62% van alle Surinaamse jongeren, 53% van alle Antilliaanse jongeren, 81% van alle Turkse jongeren en 85% van alle Marokkaanse jongeren in Amsterdam³.

Dit gegeven is als corrigerende factor toegevoegd aan de HKS-cijfers (voor een verantwoording van de weging zie bijlage 2). De werkelijke verdeling naar etniciteit binnen de onderzoeksgroep wordt nu beter benaderd.

Noot 3 Dit kan afgeleid worden uit bevolkingsgegevens van de gemeente Amsterdam. De aantallen per etnische groep volgens de enge definitie en volgens de geëigende definitie zijn onderling vergeleken.

Tabel 2.3 Etniciteit van jongeren

Etniciteit	12-17 jaar			18-24 jaar			totaal		proportie van de bevolking	
	%	%	%	abs.*	totaal %	jongens %				
Nederland	33	28	30	487	1,1	1,7				
Ned. Antillen	8	6	6	101	5,2	7,3				
Suriname	19	28	25	397	2,9	4,4				
Marokko	29	21	24	382	3,5	5,8				
Turkije	6	5	5	89	1,3	2,1				
overig	5	12	10	158	0,8	1,2				
totaal	100	100	100	1.614	1,5	2,6				

* We spreken van geschatte absolute aantallen omdat de absolute aantallen zijn berekend met wegingsfactoren en aldus een bewerking zijn van de feitelijke HKS-cijfers.

Uit tabel 2.3 kunnen verschillende conclusies worden getrokken.

- Er is sprake van een oververtegenwoordiging van allochtone verdachten: 70% van alle verdachten is allochtoon terwijl 53% van alle Amsterdamse jongeren van allochtone afkomst is.
- Marokkaanse verdachten zijn vaak nog minderjarig; Surinamers zijn vaker wat ouder.
- De groep aangehouden verdachten bestaat voornamelijk uit Nederlandse, Marokkaanse en Surinaamse jongens.
- Ongeveer 1 op de 100 Nederlandse jongeren kreeg in een half jaar tijd een proces-verbaal; ditzelfde overkwam ongeveer 1 op de 30 Marokkaanse/Surinaamse jongeren.
- De cijfers specifiek voor jongens zijn: 1 op de 60 Nederlandse jongeren, 1 op de 23 Surinaamse jongens en 1 op de 17 Marokkaanse jongens.
- De Antillianen vormen nadrukkelijk een probleemgroep omdat in een periode van een half jaar 1 op de 14 jongens uit deze etnische groep met de politie in aanraking kwam.

Als er binnen 'Binden of Boeien' specifieke projecten voor meisjes gestart gaan worden dan is het van belang te weten dat Surinaamse en Antilliaanse meisjes naar verhouding vaak in aanraking komen met de politie terwijl Turkse en Marokkaanse meisjes nauwelijks strafbare feiten lijken te plegen.

Tabel 2.4 Geslacht van jongeren naar allochtone herkomst (in %)

allochtone herkomst	jongens	meisjes	totaal
Nederland	85	15	100
Ned. Antillen	76	24	100
Suriname	80	20	100
Marokko	96	4	100
Turkije	95	5	100
overig	80	20	100

In een half jaar tijd kregen naar schatting 79 van de 7347 Surinaamse meisjes (1,1%) en 24 van de 1074 Antilliaanse meisjes (2,2%) in Amsterdam een of meer processen-verbaal wegens strafbare feiten. Beide percentages zijn hoger dan onder Nederlandse meisjes (bevolkingspercentage 0,4%).

Aantal en kenmerken gepleegde delicten

De totale groep van 1.614 verdachten werd in de eerste helft van 1995 verantwoordelijk geacht voor het plegen van 4.604 delicten.

Tabel 2.5 Gemiddeld en totaal aantal gepleegde delicten

	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
12-17 jaar (n = 512)	2,4	1.236	27
18-24 jaar (n = 1.102)	3,1	3.368	73
totaal (n = 1.614)	2,9	4.604	100

In het kader van het ontwikkelen van een sepotbeleid (BOBproject 1.2 1996) is het interessant om te vermelden dat 15% van de jongeren voor een of meer gepleegde feiten geen strafrechtelijke afhandeling maar een sepot kreeg.

De factor leeftijd lijkt hierbij geen rol te spelen aangezien het aantal seponeeringen (door Politie of Justitie) onder minderjarige verdachten net zo groot was als onder meerderjarige verdachten.

Gekwalificeerde diefstal (waaronder woninginbraak en diefstal in vereniging met braak) werd het meest gepleegd. Een kwart van alle verdachten maakte zich een of meerdere keren schuldig aan dit delict.

In tabel 2.6 zijn de delicten opgenomen die door de grootste groep jongeren werden gepleegd.

Tabel 2.6 Gepleegde delicten (in %)

	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
gekwalificeerde diefstal ¹	28	26	27
eenvoudige diefstal ²	14	14	14
diefstal in vereniging	16	11	12
diefstal met geweld	22	11	15
openlijke geweldpleging zwaar	11	7	8
vuurwapenwet	6	9	8
handel in harddrugs	2	8	6
bedreiging	7	6	6
vernieling	6	6	6

¹ Hiertoe worden onder meer de delicten 'diefstal in vereniging met braak' en 'inbraak in woning' gerekend.

² Hiertoe worden onder meer de delicten 'winkeldiefstal' en 'fietsendiefstal' gerekend.

Berichten dat met name jonge verdachten geweld gebruiken worden bevestigd door de cijfers. Minderjarige verdachten worden vaker aangehouden voor diefstal met geweld (tasjesroof) en zware openlijke geweldpleging. Een op de 5 jonge verdachten werd minstens één keer aangehouden voor diefstal met geweld.

Meisjes plegen vaak winkeldiefstallen en (winkel)diefstallen samen met anderen. Bij alle andere delicten komt het percentage meisjes niet boven de 10%.

Tabel 2.7 Gepleege delicten naar geslacht (in %)

	12-17 jaar		18-24 jaar		totaal	
	j	m	j	m	j	m
eenvoudige diefstal ¹	12	16	11	19	12	18
diefstal in vereniging	17	24	9	20	11	21

¹ Hiertoe worden onder meer de delicten 'winkeldiefstal' en 'fietsendiefstal' gerekend.

De top 3 van delicten ziet er voor de grootste etnische groepen als volgt uit.

Nederlanders

1 gekwalificeerde diefstal	23%
2 eenvoudige diefstal	11%
3 diefstal in vereniging	11%

Marokkanen

1 gekwalificeerde diefstal	33%
2 diefstal in vereniging	18%
3 eenvoudige diefstal	15%

Surinamers

1 diefstal met geweld	21%
2 gekwalificeerde diefstal	19%
3 handel in harddrugs	16%

3 Politiecijfers eerste helft 1995: Harde kern, licht criminelen en first-offenders

3.1 Inleiding

De projecten van 'Binden of Boeien' richten zich op 5 categorieën jongeren: harde kern, licht criminelen, first offenders, Halt-jongeren en risicjongeren. Deze groepen zijn, op initiatief van de rijksoverheid, nader gedefinieerd in de notitie 'Eenheid van begrip II'. Dit is gebeurd om een vergelijking te kunnen maken tussen de vier grote steden wat betreft aard, omvang en gerealiseerde afname van de jeugdcriminaliteit.

Harde kern: jongeren die in een periode van 6 maanden minimaal 2 zware delicten hebben gepleegd waarvoor een proces-verbaal is opgemaakt.

Licht-criminelen: jongeren waartegen al eerder proces-verbaal werd opgemaakt en die in een periode van 6 maanden één licht en/of zwaar delict hebben gepleegd waartegen proces-verbaal is opgemaakt ofwel jongeren die in een periode van 6 maanden meerdere lichte delicten al of niet in combinatie met één zwaar delict pleegden waarvoor proces-verbaal is opgemaakt.

First-offenders: jongeren tegen wie in een periode van 6 maanden voor de eerste keer en voor één delict een procesverbaal is opgemaakt.

Halt-jongeren: jongeren die in een periode van 6 maanden naar Halt zijn verwezen.

Risico-jongeren: jongeren die zich (nog) niet schuldig gemaakt hebben aan delicten maar op grond van maatschappelijke criteria behoren tot een categorie die een boven gemiddeld risico loopt.

In dit hoofdstuk worden de 3 eerst genoemde groepen nader beschreven. De groep van 1.614 verdachten is onderverdeeld in harde kern, licht criminelen en first offenders. De indeling op basis van de HKS-registratie komt nagenoeg overeen met de definities in de notitie 'Eenheid van begrip II'. Er zijn twee afwijkingen:

- Er kon niet worden nagegaan of de aangehouden jongeren als kind (jonger dan 12 jaar) zijn aangehouden door de politie. Dit feit is van belang voor de first-offenders. We weten dus alleen dat de first offenders vanaf hun twaalfde jaar in ieder geval niet geregistreerd staan bij de politie.
- Ter bepaling van de meetperiode van een half jaar is niet uitgegaan van de pleegdatum van delict, maar van de datum waarop het politie-onderzoek is afgesloten (de zogenaamde antecedentdatum). De delictdatum is namelijk relatief vaak onbekend of beslaat een langere periode. Een zoekvraag op het HKS-bestand loslaten op basis van delictdatum heeft daarom als nadeel dat er minder jongeren uit de registratie worden gelicht.

3.2 Harde kern, licht criminelen en first offenders

Eénderde van alle verdachten behoort tot de harde kern. De cijfers laten zien dat een criminele carrière vaak al op jonge leeftijd moet zijn begonnen; minderjarige verdachten behoren naar verhouding vrijwel net zo vaak tot de harde kern als meerderjarige daders.

Tabel 3.1 Type jeugdcriminelen

	12-17 jaar		18-24 jaar		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
harde kern	180	35	392	36	572	35
lichte criminelen	133	26	382	35	515	32
first-offenders	156	31	209	19	365	23
onbekend	43	8	119	11	162	10
totaal	512	100	1102	100	1614	100

De sekseverdeling van de 3 subgroepen laat zien dat jongens vaker doorgaan met crimineel gedrag dan meisjes.

First offenders: jongens 78% - meisjes 22%

Licht criminelen: jongens 89% - meisjes 11%

Harde kern: jongens 93% - meisjes 7%.

Met maatregelen ter bestrijding van de harde kern moeten de Marokkaanse, de Surinaamse en de Nederlandse jongeren bereikt worden.

Tabel 3.2 Etniciteit van harde kern, licht criminelen en first-offenders (in %)

etniciteit	harde kern	licht-criminelen	first-offenders
Nederland	24	31	38
Ned. Antillen	7	9	5
Suriname	29	24	19
Marokko	28	22	20
Turkije	5	4	8
overig	7	10	10
totaal	100	100	100

De tabel maakt zichtbaar dat de grootste groep Nederlanders te vinden is onder de first offenders. Het aandeel van de Surinaamse en Marokkaanse jongeren is het grootst in de harde kern. Ter vergelijking: de Amsterdamse jeugdbevolking bestaat voor 25% uit Surinamers en Marokkanen; de harde kern bestaat voor 57% uit Surinamers en Marokkanen;

Deze harde kern wordt verantwoordelijk gehouden voor tweederde van alle 4.370 delicten; hiermee ligt het gemiddeld aantal delicten van deze groep op 5,2. De licht criminelen pleegden gemiddeld 2 delicten en de first offenders 1 delict.

In tabel 3.3 is per groep weergegeven wat de meest gepleegde delicten per verdachtengroep zijn.

Tabel 3.3 Meest voorkomende delicten (in %)

etniciteit	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
<i>harde kern</i>			
gekwalficeerde diefstal	47	45	46
diefstal met geweld	38	21	26
<i>licht criminelen</i>			
eenvoudige diefstal	23	20	21
diefstal in vereniging	29	16	20
<i>first offenders</i>			
diefstal in vereniging	21	12	16
gekwalficeerde diefstal	15	13	14

Bijna de helft van de harde kern wordt verdacht van het plegen van een of meer gekwalficeerde diefstallen (veelal woninginbraak). Deze delicten komen vooral voor rekening van de Nederlanders en de Marokkanen.

Met name minderjarige harde kernleden lijken zich ook schuldig te maken aan diefstal met geweld. Bij minderjarige licht criminelen gaat het daarentegen vaak om diefstallen in groepsverband.

4 Vergelijking politiecijfers eerste helft 1995 en 1996

4.1 Inleiding

In de eerste helft van 1996 werden tegen 1.656 jonge Amsterdammers een of meer processen-verbaal opgemaakt. Hiermee steeg het aantal aangehouden jongeren met 3% in vergelijking met 1995.

De verdeling naar etniciteit en de bijbehorende bevolkingspercentages zijn nagenoeg hetzelfde gebleven (zie tabel 4.1)

Tabel 4.1 Aantal jeugdcriminelen in 1995/1996, als percentage van de etnische bevolkingsgroepen in Amsterdam (in %)

eticiteit	1995	1996
Nederland	1,1	1,3
Ned. Antillen	5,2	4,9
Suriname	2,9	3,0
Marokko	3,5	3,5
Turkije	1,3	1,3

De verdachtengroep die in de eerste helft van 1996 werd aangehouden, komt ook wat andere kenmerken betreft, sterk overeen met het beeld dat in de 2 voorgaande hoofdstukken is geschetst. Een afzonderlijke hoofdstuk over de cijfers van 1996 is daarom achterwege gelaten.

In dit hoofdstuk worden de cijfers van 1996 alleen gepresenteerd (en vergeleken met de cijfers van 1995) voorzover de beide verdachtengroepen van elkaar afwijken.

4.2 Veranderingen in kenmerken aangehouden verdachten

Het aantal delicten dat de aangehouden jongeren in 1996 pleegden nam sterk af. De daling bedraagt maar liefst 34%.

Tabel 4.2 Totale en gemiddeld aantal gepleegde delicten per verdachte in 1995/1996

	1995		1996	
	gemiddeld	totaal	gemiddeld	totaal
12-17 jaar	2,4	1.236	1,8	945
18-24 jaar	3,1	3.368	1,9	2.079
totaal	2,9	4.604	1,8	3.024

Het totale aantal aangehouden jongeren bleef ongeveer gelijk en het aantal delicten nam af, er is dus sprake van een afname van het gemiddeld aantal delicten dat de aangehouden jongeren pleegden.

Het percentage meisjes per etnische groep is iets veranderd.

Het verdient aanbeveling om het aandeel van de meisjes binnen de Marokkaanse en Turkse verdachten in de gaten te houden. Wellicht is er sprake

van een toename van de meisjescriminaliteit binnen deze etnische groepen; er zou sprake kunnen zijn van een 'inhaaleffect'.

Tabel 4.3 Percentage meisjes onder etnische groepen jeugdcriminelen in 1995/1996 (in %)

eticiteit	1995	1996
Nederland	15	16
Ned. Antillen	24	20
Suriname	20	19
Marokko	4	7
Turkije	5	8
overig	20	16

Het type delicten dat de daders pleegden is in 1996 min of meer gelijk gebleven. Alleen het percentage daders van diefstal met geweld nam iets af: van 15% naar 12%.

Zware delicten werden vaker alleen of in combinatie met een eenvoudig delict gepleegd; het kwam minder vaak voor dat een jongere in een half jaar tijd 2 zware delicten pleegde. Met ander woorden: in 1996 werd de harde kern naar verhouding kleiner en de groepen first offenders en de licht criminelen naar verhouding groter.

In 1995 hoorde nog 35% van alle verdachten tot de harde kern, in 1996 is dat 25% geworden. De afname geldt voor minder- en meerderjarige verdachten.

Tabel 4.4 Type jeugdcriminelen in 1995/1996 (in %)

	12-17 jaar		18-24 jaar		totaal	
	'95	'96	'95	'96	'95	'96
harde kern	35	25	36	26	35	26
licht-criminelen	26	31	35	41	32	37
first-offenders	31	35	19	21	23	26
onbekend	8	9	11	13	10	11
totaal	100	100	100	100	100	100

In absolute aantallen uitgedrukt, daalde het aantal 'harde kerkers' van 572 jongeren naar 424 jongeren. Dit is een afname van 26%. Daartegenover staat een stijging van het aantal licht criminelen en het aantal first offenders van 880 jongeren naar 1.045 jongeren (19%).

Het aandeel van de Nederlandse jongeren in de harde kern nam toe (van 24% naar 29%); het aandeel van met name de Marokkaanse jongen nam af (van 28% naar 23%).

Tabel 4.5 Etniciteit harde kern (in %)

etniciteit	1995	1996
Nederland	24	29
Ned. Antillen	7	7
Suriname	29	29
Marokko	28	23
Turkije	5	6
overig	7	7
totaal	100	100

In 1996 bestaat de harde kern uit 3 probleemgroepen, in volgorde van grootte: Nederlanders, Surinamers en Marokkanen. Het aandeel van de Surinamers en Marokkanen tezamen daalde van 57% naar 52%.

Marokkaanse jongeren worden in 1996, in vergelijking met de andere etnische groepen, niet minder vaak aangehouden. Tegenover een afname van het aantal harde kerners staat namelijk een toename van het aantal licht criminelen. Wel kan gezegd worden dat met name Marokkanen minder vaak voor meerdere ernstige feiten werden aangehouden.

De aard van de 'zware' delicten waarvoor de harde kern werd aangehouden veranderde niet of nauwelijks. Het gaat vooral om gekwalificeerde diefstal ((woning)inbraak) (47%), gevolgd door diefstal met geweld (27%) en in mindere mate bezit van vuurwapens (14%).

Binnen de groep licht criminelen nam de ernst van de aangehouden delicten wel toe. Het gaat vaker om een 'zwaar' delict: het percentage licht criminelen dat gekwalificeerde diefstal (woninginbraak) pleegde nam toe van 13% naar 22%.

De winst van een kleinere harde kern wordt dus enigszins te niet gedaan: tegenover een afname van de harde kern staat een verzwaring van de groep licht criminelen.

De zwaarte van de delicten die de first offenders pleegden bleef nagenoeg gelijk.

Conclusie: in 1996 is het aantal aangehouden jongeren nagenoeg gelijk gebleven. Er zijn twee positieve veranderingen geconstateerd: het aantal delicten dat de jongeren pleegden nam met eénderde af en de groep harde kerners nam in omvang met een kwart af. Er is één minpunt; de groep licht criminelen, die in omvang toenam, pleegde vaker dan in 1995 een zwaar delict.

5 Halt-cijfers eerste helft 1995 en 1996

De eerste jaren van hun bestaan hielden de Halt-bureaus zich voornamelijk bezig met jongeren die zich schuldig maakten aan baldadigheid en vandalisme. Vanaf 1994 werden ook plegers van diefstal naar Halt verwezen. Met de invoering van het nieuwe jeugdstrafrecht in 1995, is de lijst van delicten die door Halt worden afgedaan verder uitgebreid. De lijst omvat momenteel onder meer de volgende delicten: diefstal, heling, openlijk geweld tegen goederen, vernieling, baldadigheid, brandstichting en het in bezit hebben of afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden.

De cijfers hebben betrekking op jongeren van 12 tot en met 17 jaar die in Amsterdam wonen:

- die in aanraking kwamen met de politie wegens een delict gepleegd in Amsterdam en op grond daarvan,
- in de eerste helft van 1995 door Bureau Halt zijn afgehandeld.

In het eerste helft jaar van 1995 werden 417 jongeren doorverwezen naar Halt. De sekseverdeling is 71% jongens en 29% meisjes.

De meeste jongeren die bij Halt komen zijn 14 jaar of ouder. Slechts 32 van de 417 jongeren (8%) zijn 12 of 13 jaar. Halt krijgt dus weinig met jonge daders te maken. Dit kan opgevat worden als indicatie dat het aantal jongeren in die leeftijdsgroep dat wordt aangehouden door de politie (en niet met een summier rapport wordt afgehandeld) naar verhouding laag is. Dit wordt bevestigd door de HKS-cijfers, die overigens geen jongeren bevatten die naar Halt zijn doorverwezen. Ook binnen de verdachtengroep die met de HKS-cijfers is beschreven blijkt het aandeel van de 12 en 13 jarigen naar verhouding klein te zijn (zie tabel 2.1).

De meeste meisjes die naar Halt worden doorverwezen hebben een winkeldiefstal gepleegd. Ook bij de jongens is winkeldiefstal het meest voorkomende delict. Bij de meisjes gaat het om 88%; bij de jongens om 40%. Andere delicten waarvoor jongeren bij Halt terecht komen zijn: baldadigheid/vernieling (17%), graffiti (16%) en overige diefstallen (14%).

In 1996 neemt de instroom bij Halt aanzienlijk toe.

Tabel 5.1 Instroom Bureau Halt in 1995/1996, uitgesplitst naar geslacht

periode	instroom abs.	jongens %	meisjes %
1995	417	71	29
1996	615	78	22

De toegenomen instroom bij Bureau Halt past in de trend van de laatste jaren. De toename van het aantal Halt-cliënten heeft met een aantal factoren te maken zoals de verbeterde samenwerking met de politie, de wettelijke verankering van de positie van het bureau en de uitbreiding van het aantal delicten waarvoor een Halt-afdoening wordt aangeboden. Ook het percentage meisjes nam de laatste jaren steeds toe. In 1996 zien we voor het eerst een trendbreuk omdat het percentage meisjes afnam. De gemiddelde leeftijd en het type delicten waarvoor de jongeren bij Halt kwamen veranderde nauwelijks in 1996.

Ook in 1996 is het aantal 12 en 13 jarigen dat naar Halt is doorverwezen, dus relatief klein. Blijft de vraag of het aantal 12 en 13 jarigen dat met de politie in aanraking komt ook laag is of dat een groot aantal jongeren in deze leeftijdsgroep voor ons verborgen is gebleven omdat ze met een summier rapport zijn afgedaan.

6 12-minners

Een beeld schetsen van de omvang van de jeugdcriminaliteit onder jongeren tot 12 jaar is geen sinecure, omdat de beschikbare kwantitatieve informatie over deze groep jongeren zeer beperkt is. Zo hanteerde de politie in 1995 en 1996 geen vastgelegde en consequent uitgevoerde procedure voor aangehouden 12-minners. Wel is het uitgangspunt bij de politie dat van aangehouden 12-minners geen proces-verbaal wordt opgemaakt, maar een zogenaamd 'summier rapport 2'. Deze summiere rapporten worden niet verwerkt in het automatische delict/dadergegevensbestand van de politie (HKS). Informatie over deze groep is daarom alleen beschikbaar via:

- het geautomatiseerde 'interne-bedrijfsprocesinformatiesysteem van de politie Amsterdam-Amstelland' (voorheen PSS400, sinds 1997 XPOL); in dit gegevensbestand worden uitgevoerde activiteiten van politiemensen vastgelegd;
- speciaal hiervoor opgezet dossier-onderzoek.

De rapportage 'Arrestantencijfers Jeugd 1995 en 1996'⁴ bevat cijfers, afkomstig uit het PSS400- registratiesysteem, over het aantal keer dat minderjarigen door de Politie Amsterdam-Amstelland werden aangehouden. Het gaat dus om het aantal aanhoudingen; het aantal aangehouden kinderen is niet bekend maar ligt in ieder geval lager dan de cijfers aangegeven. In 1995 vonden 227 aanhoudingen van jongeren onder de 12 jaar plaats. In 1996 is dat aantal gestegen tot 291 aanhoudingen. Dit is een stijging van 28%.

In onderstaande tabel is aangegeven hoe dit aantal aanhoudingen zich verhoudt tot de bevolkingsomvang van 8 tot 12 jarigen. Het resultaat staat in de onderstaande tabel.

Tabel 6.1 Aantal aanhoudingen als percentage van de bevolking Amsterdam

	aanhoudingen	bevolking 8-12 jaar	proportie van de bevolking
	abs.	abs.	%
1995	227	26.854	0,8
1996	291	27.295	1,1

Deze vergelijking gaat enigszins mank omdat aanhoudingen met jongeren worden vergeleken. Uit de tabel kan niettemin worden geconcludeerd dat het percentage 12-minners dat in 1995 werd aangehouden minder dan 0,8% van de totale jeugdige bevolking bedraagt en dat dit percentage in 1996 op minder dan 1,1% ligt. Hoeveel minder dat is valt op dit moment helaas niet aan te geven. Wel is duidelijk dat het aantal aanhoudingen in 1996 aanzienlijk is gestegen.

Uit de rapportage 'Arrestantencijfers jeugd 1995 en 1996' blijkt ook dat de 12-minners bijna nooit worden aangehouden voor geweldsdelicten. Bijna alle aanhoudingen hebben betrekking op gewone diefstal, dus geen diefstal uit auto of met braak, (ruim 50%) of vallen in de categorie 'overig' (ruim 30%). Uit de rapportage wordt niet duidelijk om welke feitelijke delicten het gaat als gesproken wordt van 'overig'.

Noot 4 Politie Amsterdam-Amstelland, December 1997.

7 Conclusies

7.1 Algemene conclusies

Uit de analyse van HKS-cijfers over de eerste helft van 1995 (en 1996) kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

- Jongens in de leeftijd 15 - 20 jaar plegen vermoedelijk de meeste delicten, althans ze worden het meest door de politie aangehouden en met een proces verbaal afgehandeld.
- Een meerderheid van alle aangehouden verdachten is allochtoon: 70% van alle aangehouden daders is allochtoon terwijl 53% van alle Amsterdamse jongeren van allochtone herkomst is.
- Gekwalificeerde diefstal (waaronder woninginbraak en diefstal met vereniging met braak) is het meest gepleegde delict, althans het delict waarvoor jongeren het meest worden aangehouden.
- Minderjarige daders worden beduidend vaker dan meerderjarige verdachten aangehouden voor geweldsdelicten. Het gaat dan met name om diefstal met geweld en om openlijke geweldpleging.
- Meisjes plegen vaak (winkel)diefstallen alleen of samen met anderen. Dit geldt zowel voor minderjarige meisjes als voor meerderjarige meisjes.
- Surinaamse meisjes en Antilliaanse meisjes komen het meest in aanraking met de politie. De Nederlandse meisjes komen (relatief gezien) op de derde plaats. Het aandeel van de Marokkaanse en Turkse meisjes is in 1996 echter iets gestegen in vergelijking met 1995.
- In 1996 is het totale aantal aangehouden jongeren en de totale verdeling van gepleegde delicten ongeveer gelijk gebleven. Er traden echter wel enkele opmerkelijke veranderingen op. Het aantal delicten waarvoor de jongeren werden aangehouden nam sterk af; ook de omvang van de harde kern nam duidelijk af. De groep licht criminelen nam daarentegen in omvang en in ernst (zwaarte van gepleegde delicten) toe.

7.2 Kenmerken van dadertypen

Ordering van de gepresenteerde cijfermatige gegevens leidt tot een beschrijving van kenmerken van dadergroepen en stadsdeelclusters. Bij de stadsdeelclusters zijn alleen die stadsdeelclusters beschreven die zich op meerdere daderkenmerken van de rest onderscheiden. Dit zijn de clusters Zuidoost en West: Westelijke Tuinsteden.

1 Indeling naar criminele carrière

Harde kernalen

- Zijn naar verhouding even vaak minderjarig als meerderjarig.
- Groep bestaat bijna alleen uit jongens.
- Vooral Marokkaanse, Surinaamse en Nederlandse daders.
- Pleegden in de eerste helft van 1995 gemiddeld 5.2 delicten.
- Het meest gepleegde delict is woninginbraak (vooral door de Nederlanders en de Marokkanen).
- Plegen als ze minderjarig zijn (ook) vaak diefstal met geweld.
- Namen in 1996 in aantal af én pleegden minder delicten.
- Aandeel van de Nederlanders nam in 1996 toe; aandeel van de Marokkanen nam af; Nederlanders worden samen met de Surinamers in aantal dan de grootste groep.

Licht criminelen

- De Nederlanders vormen in aantal de grootste groep; Surinamers en Marokkanen komen op de tweede en derde plaats.
- Pleegden in de eerste helft van 1995 gemiddeld 2 delicten.
- Plegen als ze minderjarig zijn vaak diefstallen in groepsverband.
- Groep nam in 1996 in omvang toe.
- Pleegden in 1996 minder delicten maar wel zwaardere delicten.

First offenders

- Nederlanders vormen in aantal verreweg de grootste groep.
- De groep bestaat voor bijna een kwart uit meisjes.
- Werden (overeenkomstig de definitie van first-offender) in een half jaar tijd voor 1 delict aangehouden.
- Plegen als ze minderjarig zijn vaak diefstallen samen met anderen.
- Groep nam in 1996 in omvang toe.

2 Indeling naar leeftijd

Minderjarige daders

- De Nederlanders vormen in aantal de grootste groep.
- Groep 12 en 13 jarigen (met proces-verbaal) is relatief klein.
- Vormen in absolute zin een veel kleinere groep dan de meerderjarigen.
- Plegen minder delicten dan de meerderjarigen.
- Maken relatief vaak gebruik van geweld (diefstal met geweld en openlijke geweldpleging).
- Maken naar verhouding net zo vaak deel uit van de harde kern als de meerderjarige verdachten; zijn daarnaast met name te vinden onder de first offenders.

Meerderjarige daders

- Vormen in absolute zin een veel grotere groep dan de minderjarigen.
- Plegen meer delicten dan de minderjarigen.
- De Surinaamse verdachten vormen relatief gezien de grootste groep.
- Maken naar verhouding even vaak als de minderjarige daders deel uit van de harde kern; zijn daarnaast met name te vinden onder de licht criminelen.

3 Indeling naar sekse

Jongens

- 7 van de 8 daders zijn jongens.
- Afgezet tegen de bevolkingsaantallen vormen de 15-19 jarigen de grootste groep.
- Gezien de grote oververtegenwoordiging van jongens in de verdachten-groep is met de beschrijving van daderkenmerken in het rapport feitelijk de beschrijving van daderkenmerken van jongens gegeven.

Meisjes

- Ongeveer 1 op de 8 daders is een meisje.
- Naar verhouding veel Surinaamse en Antilliaanse meisjes.
- Aandeel van de Marokkaanse en Turkse meisjes nam in 1996 iets toe.
- Plegen veel winkeldiefstallen en opereren vaak in groepsverband.

4 Indeling naar etniciteit

Nederlanders

- Vormen absoluut gezien de grootste dadergroep; afgezet tegen de bevolkingsaantallen vormen de Nederlanders de kleinste dadergroep.
- Binnen deze groep vormt gekwalificeerde diefstal het meest gepleegde delict.
- De grootste groep is te vinden binnen de first-offenders; binnen de harde kern is het aandeel van de Nederlanders in 1996 gestegen; Nederlanders worden dan (met Surinamers) de grootste subgroep binnen de harde kern.

Marokkanen

- Relatief vaak minderjarig.
- Plegen naar verhouding vaak woninginbraak/diefstal met braak.
- Zijn naar verhouding sterk vertegenwoordigd in de harde kern, maar hun aandeel nam in 1996 wel af.

Surinamers

- Vaak wat ouder.
- Worden vaker aangehouden voor diefstal met geweld en handel in drugs.
- Surinaamse meisjes krijgen in vergelijking met andere etnische groepen vaak te maken met de politie.

Antillianen

- Komen gezien de bevolkingsaantallen, het meest frequent in contact met de politie.
- Vormen uit dien hoofde een aparte probleemgroep.
- Antilliaanse meisjes krijgen in vergelijking met meisjes uit ander etnische groepen vaak te maken met de politie.

5 Indeling naar Stadsdeel

Stadsdeelcluster Zuidoost

- Een op de 5 daders woont in Zuidoost; dit zijn vooral Nederlanders en Surinamers.
- Kent naar verhouding ook veel Marokkaanse daders; in absolute zin gaat het echter om een klein aantal.
- Jongeren uit dit stadsdeelcluster plegen naar verhouding veel diefstallen met geweld.
- De groep daders die hier woont bevat naar verhouding veel harde kerkers.

West: westelijke Tuinsteden

- Na Zuidoost wonen de meeste daders in West: westelijke Tuinsteden; dit zijn vooral Nederlanders en Marokkanen.
- Hier wonen naar verhouding veel minderjarige daders.
- De jongeren uit dit stadsdeel plegen naar verhouding de meeste (woning)inbraken.

Bijlage 1 Jeugdcriminaliteit per stadsdeelcluster: eerste helft 1996

1.1 Inleiding

In deze bijlage wordt een beeld geschetst van de omvang van de jeugdcriminaliteit in zeven clusters van stadsdelen in Amsterdam. Deze clusters zijn als volgt samengesteld.

Centrum-Oud-West:	Binnenstad, Westerpark en Oud-West.
Groot-Oost:	Watergraafsmeer, Zeeburg, Oost
West/Westelijke Tuinsteden:	Osdorp, Geuzenveld/Slotermeer, Slotervaart/Overtoomse Veld
West/Bos&Lommer/Baarsjes:	Bos en Lommer, De Baarsjes
Groot-Zuid:	Zuid, De Pijp, Rivierenbuurt, Buitenveldert
Noord:	Noord
Zuidoost:	Zuidoost

Deze indeling is analoog aan de indeling die bij de projecten Jeugd en Veiligheid (Grote Stedenbeleid Amsterdam) wordt gehanteerd.

Eerst wordt echter voor elk stadsdeel afzonderlijk het percentage (oudere en jongere) daders uit een stadsdeel vergeleken met het totale percentage jongeren dat in een stadsdeel woont.

Tabel 1.1 Stadsdeel van woonplaats van jongeren (in %)

stadsdeel	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal	populatie
Baarsjes	3	5	5	6
Binnenstad	4	7	6	9
Bos en Lommer	6	6	6	5
Buitenveldert	0	1	1	5
De Pijp	6	7	7	5
Geuzenveld-Slotermeer	8	6	6	5
Noord	11	10	10	11
Oost	4	7	6	5
Osdorp	11	4	6	5
Oud-West	2	4	3	4
Slotervaart/Overtoomse Veld	10	5	6	5
Watergraafsmeer	2	2	2	3
West. Havengebied	-	-	-	0
Westerpark	4	5	5	4
Zeeburg	5	5	5	5
Zuid	3	4	4	7
Zuidoost	22	21	21	15
onbekend	-	2	1	-
totaal	100	100	100	100

Een op de 5 jeugdige daders woont in het Zuidoost. Ook in vergelijking met de bevolkingsomvang is het percentage aangehouden verdachten in het stadsdeel Zuidoost het hoogst. In de stadsdelen Buitenveldert, Zuid en de Binnenstad is het percentage verdachten juist iets lager dan op grond van de bevolkingsgegevens kan worden verwacht.

Verder wonen minderjarige verdachten vaker in de stadsdelen Osdorp en Slotervaart/Overtoomse Veld dan meerderjarige verdachten.

1.2 Politiecijfers eerste helft 1996 per stadsdeelcluster

In de onderstaande tabel wordt het aantal verdachten per stadsdeelcluster gepresenteerd en gerelateerd aan de bevolkingsomvang van de jeugd in het betreffende stadsdeelcluster.

Tabel 1.2 Aantal jeugdcriminelen per stadsdeelcluster, als percentage van de bevolking

	verdachten	bevolking	proportie van de bevolking
	abs.	abs.	%
Centrum-Oud-West	234	20.877	1,1
Groot-Oost	216	14.090	1,5
West: Westelijke Tuinsteden	307	16.254	1,9
West: Bos&Lommer/Baarsjes	177	12.336	1,4
Groot-Zuid	182	18.623	1,0
Noord	169	12.456	1,4
Zuidoost	347	15.764	2,2
totaal	1.632	110.400	1,5

In Zuidoost en de Westelijke Tuinsteden is het aantal jongeren dat in de eerste helft van 1996 door de politie werd aangehouden het hoogst. Hier kregen ongeveer 1 op de 50 jongeren in een half jaar tijd minstens één keer te maken met de politie.

De verhouding minderjarige en minderjarige daders blijkt per stadsdeel nogal te variëren.

Tabel 1.3 Leeftijd van jeugdcriminelen per stadsdeelcluster (in %)

	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
Centrum-Oud-West	21	79	100
Groot-Oost	28	72	100
West: Westelijke Tuinsteden	50	50	100
West: Bos&Lommer/Baarsjes	28	72	100
Groot-Zuid	28	72	100
Noord	35	65	100
Zuidoost	34	66	100

In de Westelijke Tuinsteden is het percentage minderjarige verdachten veel hoger dan in de andere stadsdeelclusters. In absolute zin gaat het dan om 153 minderjarige daders. In de andere stadsdeelclusters komt dit aantal niet boven de 60, alleen in Zuidoost gaat het om meer dan 60 daders; hier wonen 117 jonge daders.

In de tabel 4.3 is weergegeven welk percentage van de alle jeugdige Nederlanders/Marokkanen/Surinamers in een stadsdeelcluster met de politie in aanraking kwam. Tussen () staat steeds het (geschatte⁵) absolute aantal jongeren.

Tabel 1.4 Aantal jeugdcriminelen per stadsdeelcluster, als percentage van de etnische bevolkingsgroepen in Amsterdam (in %)

	Nederlanders	Marokkanen	Surinamers
Centrum-Oud-West	0,9 (83)	3,4 (55)	2,6 (33)
Groot-Oost	1,3 (68)	3,1 (74)	2,7 (48)
West: Westelijke Tuinsteden	1,6 (103)	4,0 (129)	2,3 (37)
West: Bos&Lommer/Baarsjes	1,2 (48)	2,7 (64)	3,6 (35)
Groot-Zuid	0,9 (79)	3,9 (51)	1,8 (15)
Noord	1,2 (74)	2,5 (22)	3,7 (42)
Zuidoost	1,9 (103)	7,3 (16)	3,2 (210)

In veel stadsdeelclusters is het percentage jeugdcriminelen onder Marokkanen het hoogst. Het stadscluster Zuidoost spant de kroon, hier ligt het percentage Marokkaanse jeugdcriminelen op meer dan 7 procent. Dat betekent dat 1 op de 15 Marokkanen in een half jaar tijd door de politie werd aangehouden. Omdat hier weinig Marokkaanse jongeren wonen gaat het feitelijk om een klein aantal jongeren.

In de stadsclusters, Bos&Lommer/Baarsjes en Noord, is het percentage Surinaamse verdachten naar verhouding het grootst.

In absolute zin zijn de meeste daders te vinden in Zuidoost (Nederlanders en Surinamers) en in West: Westelijke Tuinsteden (Nederlanders en Marokkanen).

Als we kijken naar het type delict dat de jongeren plegen, dan zien we een beperkt aantal verschillen tussen de stadsdeelclusters.

- In alle stadsdeelclusters is gekwalificeerde diefstal het delict dat het meest wordt begaan. In West: Westelijke Tuinsteden is het percentage jongeren het grootst (29%), in Zuidoost het laagst (20%).
- In Noord maken jongeren zich iets vaker schuldig aan mishandeling (14%), in de andere stadsdeelclusters ligt dit percentage rond de 6%.
- Centrum/Oud-West heeft het hoogste percentage jongeren dat de vuurwapenwet overtrad (10% tegenover 5% in de overige stadsdeelclusters).
- De jongeren uit Zuidoost pleegden naar verhouding de meeste diefstallen met geweld (17% tegenover circa 10% in de andere stadsdeelclusters).

Tenslotte nog enkele cijfers over de verhouding: harde kern - licht crimi-

Noot 5 We spreken van geschatte absolute aantallen omdat de absolute aantallen zijn berekend met wegingsfactoren en aldus een bewerking zijn van de feitelijke HKS-cijfers.

nelen - first offenders.

Tabel 1.5 Type criminelen per stadsdeelcluster (in %)

	harde kern	licht-criminelen	first-offenders
Centrum/Oud-West	31	44	26
Groot Oost	26	48	26
West: Westelijke Tuinsteden	28	41	31
West: Bos&Lommer/Baarsjes	37	42	21
Groot Zuid	22	40	38
Noord	24	43	32
Zuidoost	32	37	31

In West: Bos&Lommer/Baarsjes is de verhouding harde kern, licht criminelen en first offenders het meest ongunstig. Ook Zuidoost en Centrum/Oud-West hebben een hoog percentage harde kernen. In Groot Zuid is de situatie het gunstigst.

Bijlage 2 Berekening wegingsfactoren

In 1993 is een landelijke definitie ontwikkeld op basis waarvan de etniciteit van een persoon wordt vastgesteld. Deze definitie gaat uit van de persoon zelf, van de moeder en van de vader. Uiteindelijk is het geboorteland van de moeder doorslaggevend bij het bepalen van het land van herkomst.

In de HKS-registratie zijn alleen gegevens over de jongere zelf opgenomen. Bij het bepalen van de etniciteit van een jongere konden we dus alleen gebruik maken van de variabele 'geboorteland jongere' en 'nationaliteit jongere'. Met deze 2 variabelen kon binnen het HKS-bestand geen goede uitsplitsing gemaakt worden naar etniciteit. Een deel van de allochtone groepen werd ten onrechte meegeteld binnen de categorie 'Nederlanders'. Om te weten te komen hoe groot (bij benadering) het deel is dat ten onrechte meetelt met de Nederlanders zijn we als volgt te werk gegaan.

- 1 Bevolkingsgegevens van de gemeente Amsterdam geven de omvang van de etnische groepen in Amsterdam volgens de landelijk vastgestelde definitie. Deze aantallen zijn weergegeven onder A in tabel 2.1.
- 2 Aan de afdeling O + S van de gemeente Amsterdam is gevraagd om een opgave van aantallen per etnische groep volgens dezelfde definitie als binnen de HKS-registratie is toegepast (dus geboorteland jongere en/of nationaliteit jongere). Deze aantallen zijn weergegeven onder B in tabel 2.1.
- 3 Vervolgens is voor elke etnische groep berekend met welke factor getal B vermenigvuldigd moet worden om op getal A uit te komen. Aldus is voor elke etnische groep een wegingsfactor berekend.

Tabel 2.1 Berekening wegingsfactoren op basis van populatiegegevens 1995 (abs.)

	Aantal jongeren naar geboorteland jongere en geboorteland ouders	Aantal jongeren naar geboorteland jongere en/of nationaliteit	wegingsfactor
	A	B	A/B
Nederland	51.475	67.426	.763
Ned. Antillen	2.197	1.364	1.610
Suriname	15.202	8.111	1.874
Marokko	12.475	10.581	1.179
Turkije	7.945	6.425	1.236
overig	21.152	16.539	1.277
totaal	110.446	110.446	

- 4 Vermenigvuldiging van het aantal verdachte jongeren per etnische groep uit de HKS-registratie (kolom A, tabel 2.2) met de wegingsfactor leidt vervolgens tot een schatting van het aantal etnische jongeren volgens de landelijk vastgestelde definitie (kolom B, tabel 2.2).

- 5 Vermenigvuldiging van de oorspronkelijke aantallen verdachten met de wegingsfactor leidt bij de meeste etnische groepen tot grotere absolute aantallen. De getallen worden dus als het ware opgeblazen. Hiermee wordt het totale aantal verdachten uit het HKS-bestand overschreden. Om zo dicht mogelijk bij het oorspronkelijke cijfermateriaal uit het HKS bestand te blijven wordt via een tweede weging (met de factor .89) bewerkstelligd dat het totale aantal verdachten tot 1.614 wordt teruggebracht (kolom C, tabel 2.2).
- 6 Bij de uitsplitsing van onderzoeksresultaten naar etniciteit worden in de rapportage geen reële aantallen verdachten uit de HKS-registratie weergegeven. Het gaat hier om bewerkte aantallen waarmee een betere schatting van aantallen en een betere percentuele verdeling naar etniciteit wordt weergegeven.

Tabel 2.2 Toepassing wegingsfactoren ter bepaling van aantal verdachten uit etnische groepen

	Aantal verdachten naar geboorteland en/of nationaliteit		Toepassing wegingsfactor		Schatting aantallen binnen onderzoeks- groep (n = 1.614)	
	A		B		C	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Nederland	719	45	549	30	487	30
Ned. Antillen	71	4	114	6	101	6
Suriname	239	15	448	25	367	25
Marokko	366	23	431	24	382	24
Turkije	82	5	101	5	89	5
overig	137	9	178	10	158	10
totaal	1.614	100	1.821	100	1.614	100